

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára által rendezett
„Mit rejt a Cziffra-dosszié? Cziffra György és az Állambiztonság kapcsolata”
című kamara-kiállításról

Esemény időpontja és helyszíne

- Időpont: 2024. február 14 – 2024. szeptember 22.
- Helyszín: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára
- Látogatók száma: 1637 fő

Bevezetés

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára egyik kiemelt feladatának tekinti az 1990 előtti titkosszolgálatok történetének feltárását és bemutatását, e szándék legjelentősebb lépése 2021 novemberében az „Egy diktatúra hagyatéka – állambiztonsági iratok és történetek” című állandó kiállítás megnyitása volt.

E tárlat általános ismereteit kiegészítve – és remélhetőleg hagyományt teremtve – a Történeti Levéltár most egy ismert személyiség, Cziffra György zongoraművész sorsán keresztül mutatta be az egyén és a politikai rendőrség „kapcsolatát”.

A kiállítás célja és jelentősége

A témára vonatkozó saját iratanyagaira támaszkodva a Történeti Levéltár a Cziffra György Fesztivállal együttműködésben 2024. február 14-én nyitotta meg „Az emigráns zongoraművész – Cziffra György és az állambiztonság” c. időszaki kiállítását, melyhez kiállításvezetőt is készített. Az időszaki kiállítás különleges nézőpontból kiindulva, számos eddig nem publikált dokumentumon, forráson keresztül, elsősorban levéltári iratok, fényképek, felhasználásával mutatja be Cziffra György életének és művészetének egy-egy időszakát, valamint ezzel párhuzamosan árnyalatnyi – noha évtizedeken átívelő – bepillantást nyújt az állambiztonság működésébe. A Levéltár a kiállításon megtekinthető iratok segítségével szeretné felhívni a figyelmet az állambiztonsági dokumentumok érdekességeire, jellegzetességeire, és szándéka, hogy a látogatóközönség minél szélesebb rétegeit is képes legyen megszólítani.

A kiállítás szerkezete, tartalma

A kiállítás három szerkezeti egységből áll, mindegyik szerkezeti egységhez tartozik egy tablószóveg, térkép és tárló, illetve „analóg” interaktív dosszié, amelyben az adott korszakban Cziffrához kapcsolódó jelentések, beszámolók, dokumentumok lapozgathatóak, olvashatóak. A három egység (1946-1950, 1950-1956, 1956-) alapvetően kronologikus rendben követi egymást a kiállítóterben elhelyezve.

Az első rész egy áttekintés, amelyen Cziffra György életét, tanulmányait és zongoraművészi pályakezdését követheti nyomon a látogató egészen az 1950-es tiltott határátlépésig. Az első egységben II. világháborúból visszatért, a pesti bárók, lokálok világában munkát találó, majd Csehszlovákia irányába sikertelen tiltott határátlépést végrehajtó, ezt követően pedig börtönbe kerülő Cziffra György van a középpontban. A kiállítási egység fókuszába a bírósági ügyhöz kapcsolódó ÁBTL dosszié, valamint a vonatkozó magániratok, fényképek kerültek.

A második rész, az 1950-56 közötti időszak, a sikertelen tiltott határátlépést követően börtönbe kerülő Cziffra Györgyöt, majd a szabadulást követően a pesti bárók, lokálok milliójából érkező, a klasszikus zene világa által újra felfedezett Cziffrát mutatja be, aki 1956-ban megkapta a Magyarországon adható legmagasabb zenei kitüntetést, a Liszt-díjat.

Magyarországi pályafutásának záróakkordjaként 1956. október 22-én az Erkel színházban lépett fel, amely alkalommal Bartók II. zongoraversenyét játszotta el. A koncertet a rádió is közvetítette és a „városi legendák” alapján az előadásra egyfajta forradalmi gyújtólángként is tekintettek. Ezt követően Cziffra György, felesége és fia elhagyták az országot. Ebben a kiállítási részben – párhuzamosan – áttekinthetővé válnak Cziffra szakmai pályafutásához kapcsolódó szerződések, felkérések, plakátok, valamint az október 22-i koncert létrehozásának dokumentumai.

A harmadik, befejező fejezet, az emigrációba vonult, Franciaországban letelepedett és immár világhírűvé vált zongoraművész, Cziffra György 1956 utáni életét jeleníti meg. A szakmai és magánéleti dokumentumok, fényképek mellett, a legfontosabb szerep az állambiztonsági dossziéknak szereplő beszámolóknak, iratoknak jut, mivel a 20. század második felének folyamán több hálózati személy is adott részletes, esetenként kevésbé részletes beszámólót Cziffra György korabeli életével, zenei tevékenységével, anyagi helyzetével kapcsolatban.

A fenti egységeken kívül, a kiállítóterben elhelyezésre került egy zenehallgató, fényképnézegető „videó” asztal, amelyen egy érintőképernyőn keresztül lehet meghallgatni/nézni Cziffra egy-egy koncertfelvételét, valamint az életéhez kapcsolódó fényképeket.

A kiállítóter közepén pedig egy mini enteriőrben Cziffra tárgyai (rádió, telefon, hanglemezek) láthatóak, valamint egy lapozgatható újságmásolat, amelybe Cziffrához kapcsolódó újságcikkek olvashatóak.

Kölcsönző, együttműködő személyek, intézmények

- Andrásy László
(dokumentumok, személyes tárgyak, fényképek)
- Balázs János
(dokumentumok, személyes tárgyak, fényképek)
- Budapesti Történelmi Múzeum
(tárlók)
- Cziffra György Fesztivál
- Cselényi Máté
- FORTEPAN
(fényképek)
- Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum
(fényképek)
- Magyar Nemzeti Digitális Archívum

(koncertfelvételek)

- Dr. Markó György
(dokumentumok)
- Miskolci Egyetem Múzeumának Fotótára
(fényképek)
- MTVA
(koncertfelvételek)
- Óbudai Múzeum
(műtárgyak)

Kapcsolódó rendezvények, előadások

2024. február-szeptember között az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának négy olyan nagyobb rendezvénye volt, amelynek középpontjában a kiállítás állt. A négy rendezvényen változatos, nagy érdeklődésre számottevő programokat ajánlottunk a látogatóknak, amelyek között szerepelt zongora-előadás, konferencia, „*Tele van a két kezem boldogsággal*” című, 2023-ban megjelent, Cziffra György életét bemutató film vetítése, valamint számtalan interaktív feladat, program. Látogatóink között a bécsi Cziffra Alapítvány vezetőjét, valamint a Zeneakadémia nemzetközi ifjúsági csoportjának tagjait is köszönthettük.

Mit rejt a Cziffra dosszié? Cziffra György emigráns zongoraművész és az állambiztonság c. időszak kiállítás megnyitója

időpont: 2024. február 14. 18 óra

helyszín: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (1067 Budapest, Eötvös utca 7.)
Eötvös 10. Művelődési Ház (1067 Budapest, Eötvös utca 10.)

látogató: 60 fő

Cziffra György életei c. konferencia

időpont: 2024. április 24. 10-13 óra

helyszín: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (1067 Budapest, Eötvös utca 7.)

látogató: 34 fő

Múzeumok Éjszakája

időpont: 2024. június 22. 15-24 óra

helyszín: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (1067 Budapest, Eötvös utca 7.)

látogató: 608 fő

Kulturális Örökség Napjai/Finisszázs

időpont: 2024. szeptember 21-22. 10-16 óra

helyszín: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (1067 Budapest, Eötvös utca 7.)

látogató: 167 fő

A kiállítás teljes időtartama alatt megtartott tárlatvezetések száma: 16

A kiállítás teljes időtartama alatti összes látogatószám 1637

PR, kommunikáció, sajtómegjelenések

DÁTUM	MÉDIA	TÉMA	ELÉRHETŐSÉG
2024.01.15	m5 Librettó	Mit rejt a Cziffra-dossieré?	-
2024.01.24	Magyar Hírlap	Hamarosan megnézhetjük a Cziffra-dossierét	https://www.magyarhirlap.hu/kultura/20240124-hamarosan-megnezhetjuk-a-cziffra-dossieret
2024.02.01	Magyar Nemzet	Cziffra György és az állambiztonság	https://magyarnemzet.hu/kultura/2024/02/cziffra-gyorgy-allambiztonsag-kiallitas
2024.02.01	kultura.hu	Kiállítás nyílik Cziffra György és az állambiztonság kapcsolatáról	https://egyeb.kultura.hu/kiallitas-nyilik-cziffra-gyorgy-es-az-allambiztonsag-kapcsolatarol
2024.02.01	webradio.hu	Mit rejt a Cziffra-dossieré? címmel időszak kiállítás nyílik az ÁBTL-ben	https://webradio.hu/hirek/kultura/mit-rejt-a-cziffra-dossier-cimmel-idoszaki-kiallitas-nyilik-az-abtl-ben
2024.02.01	papageno.hu	Mit rejt a Cziffra-dossieré? – Időszaki kiállítás nyílik Cziffra Györgyről	https://papageno.hu/blogok/cziffra-fesztival/2024/02/mit-rejt-a-cziffra-dossier-idoszaki-kiallitas/
2024.02.02	librarius	Mit rejt Cziffra György állambiztonsági dossieréja?	https://librarius.hu/2024/02/02/mit-rejt-cziffra-gyorgy-allambiztonsagi-dossieraja/
2024.02.02	kulturport.hu	Mit rejt a Cziffra-dossieré? címmel időszak kiállítás nyílik az ÁBTL-ben	https://www.ma.hu/kulturport.hu/397147/Mit_rejt_a_Cziffradossier_cimmel_idoszaki_kiallitas_nyilik_az_ABTLben
2024.02.09	kulturpart.hu	Kezdődik a Cziffra Fesztivál!	https://kulturpart.hu/2024/02/09/honlaptol_ismet_cziffra_fesztival
2024.02.09	mti	Kezdődik a Cziffra Fesztivál	
2024.02.09	hirado.hu	Szombaton kezdődik a Cziffra Fesztivál	https://hirado.hu/extra/kultura/cikk/2024/02/09/szombaton-kezdodik-a-cziffra-fesztival
2024.02.09	webradio.hu	Szombaton kezdődik a Cziffra Fesztivál	https://webradio.hu/hirek/kultura/szombaton-kezdodik-a-cziffra-fesztival
2024.02.10	Magyar Nemzet	Számos élményt kínál a Cziffra György-fesztivál	https://magyarnemzet.hu/kultura/2024/02/szamos-elmanyt-kinal-a-cziffra-gyorgy-fesztival
2024.02.10	markamonitor.hu	Kezdődik a Cziffra Fesztivál	https://markamonitor.hu/kezdodik-a-cziffra-fesztival/
2024.02.10	index.hu	Több apasági per indult a világhírű magyar művész ellen, az anyja szülőtartást követelt	https://index.hu/kultur/2024/02/10/cziffra-gyorgy-vilaghiru-magyar-zongoramuvesz-cziffra-dossier-allambiztonsag-abtl-kiallitas/
2024.02.13	m5 Agenda	Több dokumentumot is őriznek Cziffra Györggyel kapcsolatban az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában	

2024.02.15	Népszava	A zongorista és az ügynökök – Be lehet-e szervezni a világhírű Cziffra Györgyöt?	https://nepszava.hu/3225183_a-zongorista-es-az-ugynokok-be-lehet-e-szervezni-a-vilaghiru-cziffra-gyorgyot
2024.02.16	Élet és Tudomány	Feltárul egy korszak: Cziffra Fesztivál és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának közös eseményeként valósul meg a Mit rejt a Cziffra-dosszié?	
2024.02.16	Magyar Hang	Megtört életek A Cziffra Fesztivál és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) közös szervezésében szeptember 14-éig látható a Mit rejt a Cziffra-dosszié?	
2024.02.16	kultura.hu	Cziffra György cifra élete az állambiztonság figyelmét is felkeltette	https://zene.kultura.hu/cziffra-gyorgy-cifra-elete-az-allambiztonsag-figyelmet-is-felkeltette
2024.02.23	Kossuth Rádió	Összeállítás: Különleges és hiánypótló kiállítás nyílt a Cziffra György Fesztiválon	
2024.02.24	RTL	Cziffra György titkosszolgálati megfigyeléséről nyílt kiállítás Budapesten	https://rtl.hu/hirado/2024/02/24/cziffra-gyorgy-jelentettek-zongorista-besugo-leveltar-kiallitas
2024.02.27	Art7	Mit rejt a Cziffra-dosszié?	https://art7.hu/zene/mit-rejt-a-cziffra-dosszie/
2024.03.05	Szabad Föld	Mit rejt a Cziffra-dosszié?	https://szabadfold.hu/kultura/2024/03/mit-rejt-a-cziffra-dosszie
2024.03.27	Klubrádió	Ezt követően Cziffra György életéről beszélgettünk, pontosabban arról, hogy mit rejt az a bizonyos Cziffra-dosszié, amit az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában nyílt kiállításon mutattak be.	https://www.klubradio.hu/adasok/a-matula-a-magyar-roxford-szilagyi-zsofia-irodalomtortenesz-ujra-az-otosben-143062
2024.05.16	ÁBTL YouTube	Konferencia Cziffra György életeiről	https://youtu.be/R1IwanmWPEA
2024.05.23	Kémhatás	Az állambiztonság és a virtuóz zongoraművész	https://podcast.hu/podcast/titkosszolgalmati-leveltar-podcast/30571
2024.06.01	ArtKalauz	Mit rejt a Cziffra-dosszié?	https://artkalauz.hu/wp-content/uploads/ArtKalauz_2024_Jun_web.pdf
2024.07.27	m5	A harminc éve elhunyt Cziffra György zongoraművészről készült szigorúan titkos jelentések és operatív dossziék is tanulmányozhatók egy most elkészült katalógusnak köszönhetően	https://mediaklikk.hu/agenda/video/2024/07/27/agenda-2024-julius-27/
2024.09.01	orszagut.com	Cziffráról szóban és zenében	https://orszagut.com/eloadomuveszet/zene-cziffra-gyorgy-balazs-janos-cziffra-fesztival-cziffrarol-szoban-es-zeneben-6575

Kiállításvezető

A Történeti Levéltár a kiállításához egy kiállításvezetőt is készített. Az 52 oldalas színes, fotóanyaggal és levéltári iratokkal gazdagon illusztrált katalógust a Levéltár 300 példányban jelentette meg. A kiállításvezető célja, hogy segítséget nyújtson azok számára, akik látogatóként már megtekintették a kiállítást és szeretnék felidézni a látottakat, valamint jobban elmélyedni a szöveges tartalomban.

A kiállítás utóélete

A kiállításról részletes fotódokumentációt, valamint 360 fokos panorámafotót is készítettünk, amelyek lehetővé teszik, hogy a következő évben 3D interaktív kiállításaként megjelenjen a honlapunkon.

A Cziffra György Fesztivállal együttműködve felmerült a lehetősége annak, hogy a kiállítást, illetve annak mobilizált változatát az elkövetkező időszakban bemutassuk a londoni és New Yorki Magyar Kulturális Központokban, valamint a római Collegium Hungaricumban.

Konklúzió

A „Mit rejt a Cziffra-dosszié?” címmel megrendezett időszaki kiállításunknak több szempontból számos pozitív eredménye lett.

Intézményi szinten Levéltárunk olyan irányba – a komolyzene irányába – nyitott, amely eddig nem volt jellemző. Több olyan szervezettel, intézménnyel – Cziffra György Fesztivál, Zeneakadémia, Zenetudományi Intézet –, intézmények munkatársaival került kapcsolatba, amely a későbbiekben szélesíti az együttműködési és gyűjteményezési lehetőségeket, kiterjeszti az ÁBTL szakmai kapcsolati hálóját.

A kiállítás olyan látogatókat is megszólított és becsalogatott Levéltárunkba, akiknek eddig nem volt információjuk a tevékenységünkről, gyűjteményeinkről. Több olyan látogatónk is volt, akik esetében – elsősorban Cziffra Györggyel kapcsolatban, de tőle függetlenül is – felmerült a gyűjteménygyarapítás lehetősége.

Az időszaki kiállítás olyan speciális szempontból közelítette meg Cziffra életét, amellyel eddig mások nem foglalkoztak, valamint éppen ebből a különleges nézőpontból kiindulva kiigazított néhány olyan, Cziffra Györggyel kapcsolatos tévhiteket, amelyek általánosan elterjedtek voltak.

A tárlat emellett tisztelgett Cziffra emléke előtt, és hozzájárult a zenész örökségének megőrzéséhez és továbbadásához.

Budapest, 2024. szeptember 25.

Fényképmelléletek

CZIFFRA
MIT REJT
A CZIFFRA-DOSSZIÉ?

MEGHÍVÓ

Időpont:
2024. február 14. (szerda)
18 óra

Helyszín:
Állambiztonsági
Szolgálatok
Történeti Levéltára
1067 Budapest,
Eötvös utca 7.

Köszöntőt mond:
Balázs János
a Cziffra György Fesztivál
művészeti vezetője

A kiállítást megnyitja:
Cseh Gergő Bendegúz
az Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
főigazgatója

A megnyitő után, 19 órától szeretettel várjuk
Farkas Gábor zongoraestjén
az Eötvös10 Művelődési Házban
(1067 Budapest, Eötvös utca 10.).

Részvételi szándékát a megnyitón és a zongoraesten kérjük,
2024. február 2-ig a titkarsag@abtl.hu e-mail címen
vagy a +36-1-478-6030 telefonszámon jelezzé!

▶▶▶ **ABTL** **CZIFFRA** **NKA**
Nemzeti Kulturális Alap

Meghívó a megnyitóra

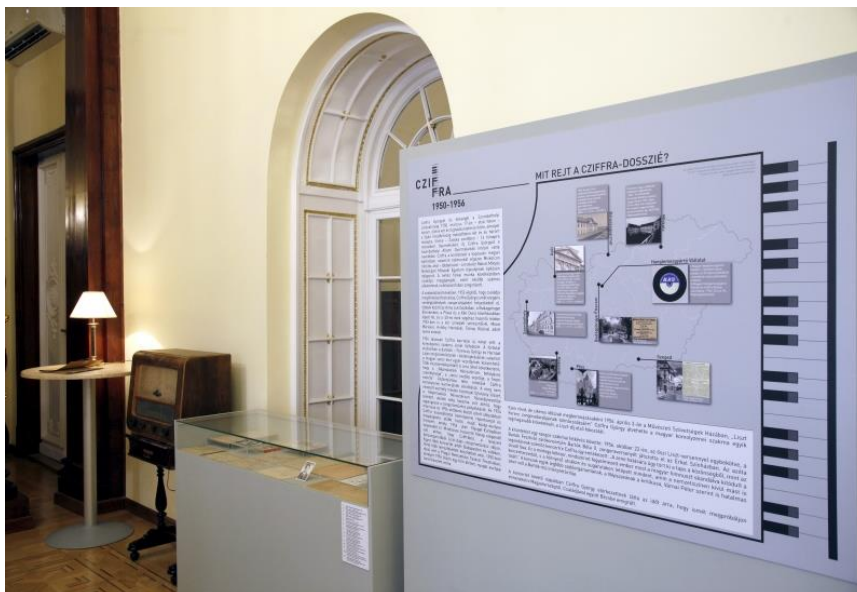
A kiállítás „bejárata”

A kiállítás egy tárló szemszögéből

Az enteriőr egyben interaktív elem, a látogató odaülve lapozgathatja a „Cziffra újságot”

A kiállítás második egysége az 1950-1956 közötti éveket mutatja be

Kiállítási enteriőr

Cziffra György telefonja

A dokumentumok között számos, Cziffra Györgyről szóló állambiztonsági jelentés olvasható

A kiállítás megnyitóján

Mit jelentettek Cziffról?

Czifra György életei című konferencia egyik előadásán

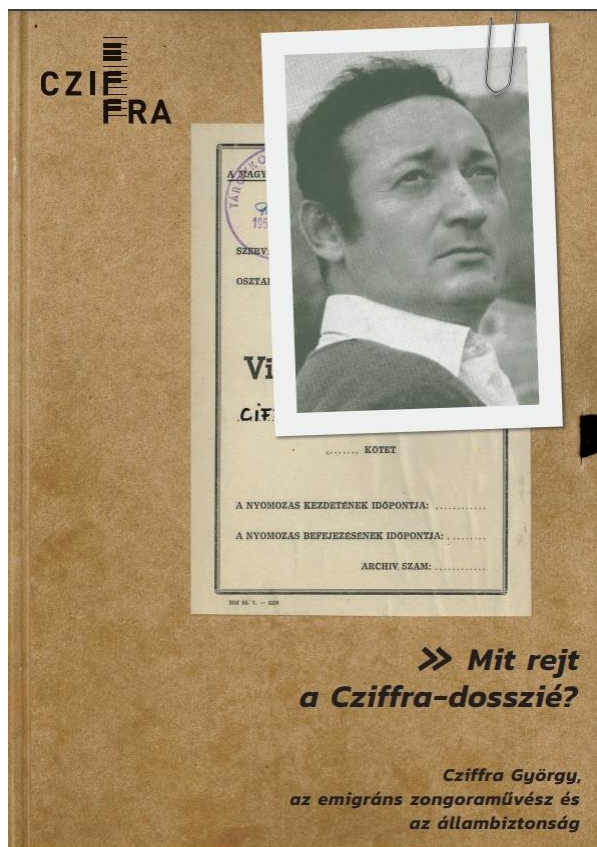
Látogatók a Múzeumok Éjszakáján

„Tele van a két kezem boldogsággal” c. film vetítése az ÁBTL udvarán a Múzeumok Éjszakáján

Beszélgetés Petrovics Eszterrel, a film rendezőjével és egyik főszereplőjével, Balázs János zongoraművésszel

Tárlatvezető

CZIFFRA

CZIFFRA GYÖRGY, AZ EMIGRÁNS ZONGORAMŰVÉSZ ÉS AZ ÁLLAMBIZTONSÁG

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁS
ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA
2024. FEBRUÁR 14. –
2024. SZEPTEMBER 22.

MIT REJT A CZIFFRA-DOSSZIÉ?

A kiállítást rendezte:
Kuik Györgyi
Sz. Kovács Éva
Viszket Zoltán
Dr. Vörös Géza

Látványterv:
Révész Nándor
Szalay Gábor

Kivitelezés:
Te-Art-Rum Művészeti Bt.
NOOT Kft.

A kiállítás készítésében közreműködtek:
Bognár Roland
Borkúty László
Dr. Cseh Gergő Bendegúz
Cselényi Máté
Farkas Vivien
Nagy-Csere Áron
Pazsiczky Andrea
Szabó Erzsébet
Szecsey István
Tari Laura
Tóth Eszter

A segítő együttműködésért, a dokumentumok, tárgyak rendelkezésre bocsátásáért külön köszönetet mondunk Andrásy Lászlónak, Balázs Jánosnak, Besszer Szilviának és a Cziffra György Fesztiválnak.

Együttműködő, kölcsönző intézmények, magánszemélyek:
Andrásy László
Balázs János
Budapesti Történeti Múzeum
Cziffra György Fesztivál
FORTEPAN
Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum
Magyar Nemzeti Digitális Archívum
MTVA
Nemzeti Kulturális Alap
Dr. Markó György
Óbudai Múzeum

Támogató: **nka** Nemzeti Kulturális Alap

ABTL **CZIFFRA** CZIFFRA GYÖRGY FESZTIVÁL

ORSZÁGOSZÉLES

MTVA

Kreditfal